

Loparska *bеседа*

broj 16
prosinac 2014.

RIJEČ UREDNIKA

Drage čitateljice i čitatelji!

Dok se kišna 2014. pomalo bliži svome kraju, pripreme za nadolazeću 2015. već su naveliko počele. No o tome ćemo Vas izvestiti u slijedećem broju Vašeg omiljenog lista, a u ovome broju donosimo pregršt zanimljivih tema i događaja koji su obilježile proteklo ljeto i jesen.

U ljeto smo ušli Festivalom skulpture u pijesku, nastavili sa ribarskim feštama kojih je bilo gotovo svakog tjedna, nastavilo se u vrućim ritmovima sambe, dužno poštovanje našim tradicionalnim ratarskim kulturama, krumpiru i pumidoru, dali smo gastro manifestacijama Krumpirfest i Pumidorfest, članovi našeg KUD-a San Marino nastupali su u TN San Marino, Vito Ivanjek i Joso Butorac oduševili su publiku svojim koncertima, na smotri klapa nasuputili su Loparski pučki pjevači i novoosnovana klapa Sveti Marin, Loparska noć jednako je zainteresirala turiste i mještane sa svojih 20-tak radionica i preko 100 sudionika, Kraljica Jadranu za 2014. izabrana je na novouređenoj terasi TN San Marino, po prvi puta imali smo Eko-etno fest sa prezentacijom autohtonih proizvoda i prvom Smotrom miha. Za kraj ljetnih događanja uz bogatu gastronomsku ponudu Imperiala d.d., u šatoru se za dobro raspoloženje pobrinula grupa Magazin.

Vodimo Vas i kroz aktivnosti Općine, KTD Lopar Vrutka, udruge, Dječjeg vrtića, Osnovne škole...

Posebno nas je razveselila vijest da su na otočiću Lukovac pronađeni ostaci crkvice i utvrde iz 6. stoljeća, a u timu arheologa bila je i naša sumještanka, Rafaela Pećarina.

Razgovarali smo sa Ankom Paparić, čija obitelj već gotovo 50 godina bilježi podatke o padalinama...

O svemu ovome i još puno više, čitajte i uživajte!

U ime uredništva želim Vam radostan i blagoslovлен Božić, te sretnu i uspješnu Novu 2015. godinu.

Marin Muščo

*Blagoslovlen Božić i
sretna Nova 2015. godina*

SADRŽAJ

2 RIJEČ UREDNIKA

3 OPĆINA LOPAR

8 LOPAR VRUTAK

10 TZD LOPAR

15 IMPERIAL D.D.

16 FOTOREPORTAŽA

18 UDRUGE

20 POZIVNICA

25 DJEČJI KUTAK

28 ARHEO

29 RAZGOVARALI SMO

**30 Mali rječnik
čakavštine**

31 CRTICA ZA KRAJ

OPĆINA LOPAR**Osvrt načelnika**

Piše: Alen Andreškić,
načelnik

Poštovane Loparke i Loparan, dragi prijatelji, turisti Lopara! Dopustite mi da se i ja osvrnem na neke značajne događaje i aktivnosti koji su obilježili ovu godinu u našoj općini. Ni najstariji turistički djelatnici, što nažalost potvrđuju i statistike, ne mogu se sjetiti ovako teške i kišne turističke sezone. Lopar kao izrazito sezonalno i kupališno mjesto najznačajniji dio turističke aktivnosti obilježava kupanje i boravak turista na našim plažama. Pri kraju zbrajanja turističkih rezultata u fizičkim pokazateljima Lopar je zabilježio smanjenje broja noćenja za gotovo 4% u odnosu na prošlu godinu, ali moje osobne procjene su da su finansijski rezultati lošiji za gotovo 15%, i u poduzetničkim i u javnim financijama. Nažalost, na ovo su se nadovezali i loši gospodarski pokazatelji u Republici Hrvatskoj koji se odražavaju i na gospodarsku, pretežito turističku aktivnost i našeg mesta. Iako u šali volimo reći, da je nama jednako bitno izlazak Njemačkog i Austrijskog gospodarstva, kao glavnog emitivnog turističkog tržišta jer nam s tih prostora dolazi gotovo 45% turista. Moram se osvrnuti, nažalost, da općina Lopar nikada u svojih 7 godina postojanja nije povukla manje novaca za svoje projekte s razine države, iako naši naporci, pripremljenost projekata, aktivnosti da se javljamo na sve objavljene natječaje od strane resornih ministarstava i fondova nije bila veća i jača. Republika Hrvatska nažalost nije odradila dio operativnih programa te na taj način omogućila da se javljamo na neke programe. Tu svakako treba posebice spomenuti programe za tzv. ruralni razvoj gdje bi se baš mi male općine i gradovi do 10,000 stanovnika mogli javljati za projekte do 1,000,000 Eura. Iako najavljeni u 8. mjesecu, pa krajem godine, bojim se niti da u prvom kvartalu slijedeće isti neće biti spremni. Ovih dana nažalost Vlada Republike Hrvatske donosi niz zakona kojim se smanjuju prihodi JLS. U najavi je i novi zakon o pomorskom dobru gdje bi bojimo se izgubili još dio prihoda (cca 50% po toj osnovi). Ministarstvo regionalnog razvoja izradilo je i indeksaciju pa tako po tom izračunu Općina Lopar po razvijenosti zauzima 44. mjesto, ispred brojnih gradova i urbanih sredina. Doista, što reći nego da je netko uzeo pogrešne parametre, jer tako ispada da je nama bolje u našoj općini, u kojoj nemamo cijelodnevni vrtić, kino ili društveni dom, da smo razvijeniji od gradova poput Osijeka, Karlovca, Vodica i sl. Nažalost ova indeksacija ne dopušta nam

da se kandidiramo i prijavljujemo na određene natječaje, ali i u europskim sredstvima i projektima dobivamo manje bodova, a samim time i šansi da povučemo sredstva.

U iščekivanju novog vremena, novih izazova kao mala općina, predvodim tim suradnika u kojem se pokušavamo boriti da svaki stanovnik ostane živjeti u Općini Lopar. Loparski prostor još će zasigurno neko vrijeme biti atraktivan i interesantan zbog svojih nekretnina, ali život jednog mesta čine stanovnici i jedno mjesto počinje propadati onog trenutka kada počne gubitki broj stanovnika.

Iako ovih godina Lopar bilježi minimalni rast broja stanovnika, nažalost neki sadržaji zbog ekonomskih promjena diktiraju nova pravila. Naš slijedeći cilj je da pokušamo boriti se za svako radno mjesto u našem mjestu, pa i organiziranjem programa, malih komunalnih projekata koje može odraditi naše poduzeće Lopar Vrutak d.o.o. ili privatnici s našeg područja. Da korisnici javnih površina, koncesija, koncesijskih odobrenja budu poduzetnici s područja Općine Lopar. Mislim da smo na taj način u proteklim godinama sačuvali stanovništvo, odlazak mladih, pa i u protekloj godini dobili titulu „druge općine po zaposlenosti u Republici Hrvatskoj“. Često se pitam jesmo li učinili dovoljno, da li smo mogli više, gdje smo možda pogriješili, kako dalje? Obilježio je ovu godinu pokušaj prodaje Imperial-a d.d. od strane države, kojem smo se jasno usprotivili, ne zato što na to država nema pravo, nego zato što država nije pokušala zaštiti interes otoka Raba i djelatnike zaposlene u toj najvećoj hotelskoj kući. Zašto u tom natječaju nema garancija da će se barem 5 godina zadržati broj stalno zaposlenih ili možda i povećati. Iako Vam se ovom prilikom po prvi puta javno povrhajujem da smo baš mi Loparani svojom aktivnošću uspjeli uvjeriti predstavnike Republike Hrvatske da dio Golog otoka

OPĆINA LOPAR

nije u njenom vlasništvu, jer je već jednom poklonila nekretnine tada općini Rab, iako i mještani Lopara polazu vlasnička prava na nekretnine Golog otoka ova prodaja je ZAUSTAVLJENA. U narednom razdoblju voditi će se borba između Grada Raba i Općine Lopar oko nekretnina na Golom otoku, i određenog broja mještana Lopara.

Gotovo neprimjetno bez medijske pompe ponovno se raspisuje natječaj za Imperial d.d. bez kriterija i uvjeta koji bi morali biti u tom natječaju. Općina Lopar je jasno ukazala na nepotpunost dokumentacije, da li ciljanih ili slučajnih prosudite sami, a i vrijeme će pokazati.

Ovih dana vodila se i velika borba u cilju osiguranja kvalitetnijeg trajekta na liniji Lopar – Valbiska pa vjerujem da smo i mi dali pravilan doprinos te da ćemo u slijedećoj godini imati sigurnije i kvalitetnije plovilo na toj liniji.

Koristim priliku pohvaliti i zahvaliti Imperial-u d.d. na investicijama u auto kamp ove godine, kao i uređenje šetnice ispred autokampa, a i podržati rekonstrukciju hotela Plaže koja počinje ovih dana. Vjerujem da će se rekonstrukcijom riješiti i dugogodišnji problem ugibališta autobusa, kao i „usko grlo“ na potezu od hotela Plaže do hotela Lopar. Želim vjerovati, a i koristim priliku pozvati sadašnju upravu Imperial-a d.d. da pokrene projektiranje hotela, ponajbolje u sklopu TN San Marino koji bi mogao funkcionirati neovisno o centralnom restoranu, kao samostalan objekt te će u tome imati punu podršku Općine Lopar i mene osobno.

Dopustiti ćete mi da se zahvalim i tvrtki Perducto d.o.o. što je imala hrabrosti i snage izgraditi prvi objekt u našoj poslovnoj zoni Sorinj, benzinsku postaju. Na ovaj način obogaćena je turistička ponuda, podignut standard nas mještana, ali i povećana protupožarna preventiva.

Općina Lopar uložila je značajna sredstva u infrastrukturno opremanje tog dijela zone, kao preduvjet za realizaciju

benzinske postaje, ali su time stvoreni i preduvjeti za realizaciju drugih poduzetničkih pothvata.

Obilježile su ovu godinu u našoj Hrvatskoj brojne inicijative za referendum, a do kraja godine čekaju nas i predsjednički izbori. Pozivam Vas da 28. 12. izadete na izbore te svojim glasom poduprete kandidatkinju ili kandidata najboljeg za našu Hrvatsku i voljeni Lopar.

U proteklom vremenu prečesto smo čuli riječi kriza, stagnacija, nazadovanje, pad BDP-a, povećanje javnog duga, pa i u ovom mom prethodnom obraćanju i ja sam pomalo bio pesimističan. Teško je najaviti nove projekte i nove investicije u ovakvom okruženju, ali vjerujem da ćemo uspjeti nastaviti neke projekte koji su u tijeku, pa ću ih ukratko nabrojiti; nastavak komunalnog opremanja radne zone, proširenje groblja, projektna dokumentacija na sekundarnoj mreži vodovoda, projektiranje i izgradnja nerazvrstanih cesta, projektna dokumentacija zgrade vrtića, projektna dokumentacija luka otvorenih za javni promet, priprema za EU fondove, rekonstrukcija državne ceste D-105 od „škole do trajekta“, te svakako nastavak na aktivnostima izgradnje športske dvorane. Svakako veliki i zahtjevni zadaci. Nažalost neke projekte nećemo moći realizirati bez pomoći županije, resornih ministarstava ili EU fondova, te ako izostane njihova potpora isti će morati biti usporeni u realizaciji ili odgođeni.

Poštovani, želim Vam se svima zahvaliti na prijedlozima i potpori, svim suradnicima na radu, u želji da svima nadolazeći Blagdani prođu u ugodnom raspoloženju, te da Vama i našoj općini bude uspješna 2015. godina.

Vaš načelnik Alen Andreškić

OPĆINA LOPAR

Dan Općine - "Mala Gospa"

Piše: Marijana Protulipac Tomičić,
voditelj službe ureda načelnika

Početkom rujna, od 06. do 08. 2014. godine, proslavili smo Dan Općine Lopar i blagdan Male Gospe. Uz sportska događanja i kulturno – umjetnički program, centralni događaj proslave Dana Općine je svečana sjednica Općinskog vijeća koja je i ove godine održana u prepunoj kongresnoj dvorani TN „San Marino“.

Sjednici su prisustvovali brojni gosti – predstavnici ustanova i institucija otoka Raba, predstavnici Gradova i Općina, zamjenica župana Primorsko – goranske županije, gđa Marina Medarić, predsjednik Hrvatske gospodarske komore - Županijske komore Rijeka, gđin Vidoje Vujić, saborski zastupnici Josip Borić, Tomislav Klarić i Ivan Šuker.

Uz sumiranje turističke sezone, kroz govore domaćina i uzvanika, naglasak je stavljen na pitanje privatizacije Imperiala d.d., ali i pitanje prodaje nekretnina Golog otoka.

Netransparentni pokušaji, koji se događaju bez rješavanja brojnih otvorenih pitanja između Općine Lopar i Impreiala d.d., upućuju na to, kazao je načelnik Andreškić, da ćemo već kroz koji dan morati jasno zaštiti svoje interese, prezentirati kroz medije postojeće sporove koji se vode na Trgovačkom sudu, ali izgleda, nažalost, pokrenuti i nove. Nismo protiv privatizacije, želimo i kvalitetnog strateškog partnera, želimo razvoj, no ovakva privatizacija to ne može ostvariti.

Također, Vlada prodaje i Goli otok, međutim to se bez Jedinica lokalne samouprave ne može i neće dogoditi. Očekuje se ovih

dana sastanak u Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom gdje će Općina Lopar ponuditi prijedlog za upravljanje Golim otokom, smatrajući svojim pravom, ali i obavezom prema našim precima koji su 1906. godine kupili Goli otok i Grgur i bili upisani u katastar te bili u posjedu istih sve do čina otvaranja komunističkog logora 9. srpnja 1949. godine, kada nestaju podaci kataстра i kopije plana, pa tako zemljšna knjiga koja je kasnije osnovana nije ni mogla preuzeti podatke iz katastra.

Imperial, Goli otok i Grgur treba staviti u funkciju gospodarstva, poduzetničke aktivnosti, samim time u funkciju prihoda jedinice lokalne samouprave i države.

O nedopustivoj šutnji i tajanstvenom velu ovijenom oko prodaje Imperiala d.d. govorio je i saborski zastupnik Josip Borić, napominjući kako se *ne može jedan sustav kao što je Imperial prodati, a da nitko ništa o tome ne zna. Prvi je natječaj raspisan na temelju pogrešnih brojki, pa je upitno kako se uopće može krenuti u drugi krug. Takvo netransparentno ponašanje u prodaji tvrtke koja je kičma gospodarstva jednoga otoka naprosto je nedopustivo. Imperial je danas respektabilna firma koja se razvija i ulaže u svoje objekte, čemu onda žurba u prodaji ovog sustava o kojem ovise život nas otočana, pa tražimo potpuno uključenje lokalnih samouprava u ovu priču.*

Čudi nas da se uopće može razmatrati prodaja Golog otoka kad je 2005. tako što onemogućeno zakonom koji brani prodaju otoka u cjelini, zaključio je Borić.

OPĆINA LOPAR

Svečani dio programa svojim su nastupima upotpunili pjevački zbor „Murtela“, loparski pučki pjevači i pjevačice, Rene Borić na mandolini uz pratnju prof. Julije Dumić i „Slavuji“.

Nagrada Općine Lopar dodijeljena je Mirku Škariću, jednom od osnivača DVD-a Lopar za izuzetan doprinos vatrogastvu, a uz to je i član UO Područne Vatrogasne zajednice otoka Raba te član UO Vatrogasne zajednice Primorsko-goranske županije. Dobitnik je Plakete grada Raba 2004 godine, a 2014. godine dobitnik Plakete i Povelje Mirka Kolarića za životno djelo od strane Hrvatske vatrogasne zajednice.

Zahvalnice su primili uspješni učenici OŠ Ivana Rabljanina Rab - Ana Duvnjak, Lori Franelić, Nikola Jančec, Filip Mušćo, Lea Poldan i Niko Šanić.

Zahvalnicu uz novčanu nagradu dobile su učenice Marta Petra Andrić i Lara Lucija Paparić, obje polaznice Pazinskog kolegija klasične gimnazije.

Reneu Boriću, učeniku Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova - područni odjel Rab, koji je pod stručnim vodstvom mentorice prof. Natalije Balyk imao nekoliko zapaženijih nastupa, a kruna njegovog glazbenog obrazovanja je sudjelovanje na Međunarodnom natjecanju mladih mandolinista u Makarskoj (u veljači 2014.) gdje je osvojio 1. mjesto u kategoriji solista, također je uručena posebna zahvalnica za uspjeh na području glazbene kulture.

Zahvalnice su primili i predstavnici triju gospodarskih subjekata:

- specijalizirane digitalne agencije „Arbona“ d.o.o. koja je ujedno „Google AdWords“ i „Google Analytics“ certificirani partner s velikim iskustvom u planiranju i implementaciji internetskih kampanja. Google je izabrao Arbonu kao pobjednika ovogodišnjeg Google Partners All Stars natjecanja koje se odvijalo od 2. travnja do 13. srpnja 2014. Agencija Arbona je nakon malo više od četiri mjeseca marljivog rada pobijedila i osvojila put u SAD.
- Ugostiteljskog obrta - pansiona „Bellevue“ - od strane Holiday Checka dobitnici nagrade Top Hotel za 2014. godinu po izboru gostiju
- „Imperiala“ d.d. za autokamp San Marino - izgradnja wellness centra sa popratnim sadržajima, uređenje tematskog dječjeg parka, obnova glavne šetnice te stalna ulaganja u hortikulturu, rasvjetu i uređenje učinili su autokamp najvažnijim sudionikom turističke ponude na području Lopara.

OPĆINA LOPAR

Investicija za budućnost

Valbiska postala najveća luka kvarnerskih otoka

Piše: Marin Muščo,
direktor TZ Lopar

U luci Valbiska na Krku u srpnju je otvoreno treće pristanište, koje omogućava istovremeno pristajanje tri trajekta, pored čega je otvoren i dodatni obalni prostor površine 3.520 četvornih metara. Investicija je vrijedna 15,6 milijuna kuna, a zajednički su je financirali Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (7,5 milijuna kuna), Primorsko-goranska županija (2 milijuna kuna), dok je preostala sredstva osigurala Županijska lučka uprava Krk. Vrpu na novom pristaništu simbolično su prerezali zamjenik ministra pomorstva, prometa i infrastrukture Zdenko Antešić i primorsko-goranski župan Zlatko Komadina. Svi nazočni izrazili su i posebnu zahvalnost tvrtki GP Krk koja je pristanište izgradila četiri mjeseca prije utvrđenog roka, čime je omogućeno korištenje nove luke u turističkoj sezoni.

Župan Komadina naglasio je da sada postoje kvalitetni infrastrukturni uvjeti za bolje povezivanje otoka Raba, Krka, Cresa i Malog Lošinja. Ujedno je najavio i dodatne investicije na proširenju ceste koja vodi do luke Valbiska te naglasio kako očekuje da bi se u budućnosti u ovoj luci trebala otvoriti i linija prema Pagu.

Ravnatelj Županijske lučke uprave Krk Andelko Petrinić najavio je kako sada očekuje manje gužve u Valbiski, pogotovo u turističkoj sezoni.

– Otok Rab će konačno dobiti svoje pristanište, a mi ćemo biti na usluzi svim korisnicima luke. Nadam se da će i ovaj novi plato iduće sezone postati uslužni centar za sve putnike i korisnike, kazao je Petrinić, dodajući kako je osim novog pristana izgrađen

i plato, koji se sastoji od produžetka gata za 101 metar i nove rampe dužine 63 metra i širine 20 metara. Svečanost su uveličali i načelnici otočnih općina i gradova.

Predsjednik Uprave Jadrolinije Alan Klanac kazao je kako nova lučka infrastruktura Jadroliniji daje potencijal s kojim može u potpunosti iskoristiti nove brodove.

Bilježimo dobro povećanje prometa između Valbiske i Meraga, što je opravданje za investiciju od 32 milijuna kuna za nova četiri trajekta od kojih je trajekt Brač već uposlen na ovoj liniji, rekao je Klanac, koji je načelno potvrdio interes Jadrolinije za koncesiju na liniji Valbiska – Lopar. Zamjenik ministra, g. Antešić istaknuo je kako vrijednost ove rampe i luke daleko nadilazi uložene novce, te da ovim činom Valbiska postaje centralna luka ovog akvatorija, odnosno Kvarnera, koja će servisirati putnički i teretni promet za Rab, Cres i Mali Lošinj, njihov promet prema županijskom središtu Rijeci, kao i promet međusobno. Isto tako najavio je da će tijekom

kolovoza Agencija za pomorski linijski obalni promet raspisati natječaj za koncesiju na liniji Valbiska – Lopar. Riječ je o prvom međunarodnom natječaju po europskim pravilima, koji je u međuvremenu i raspisan i na kojem je koncesiju za vremensko razdoblje od 6 godina dobila upravo Jadrolinija sa najnovojim trajektom u svojoj floti, trajektom Krk.

M/T „Krk“, ro-ro putnički brod, novogradnja broj 505, treći je trajekt u seriji od četiri ista naručena od Jadrolinije u Uljanik Brodogradilištu. Kapacitet broda je 616 putnika te 145 osobnih vozila. Na brodu se nalazi klimatizirani salon, modernog interijera te kapaciteta 322 putnika. M/T „Krk“ je, kao i drugi brodovi iz ove serije, prilagođen osobama s invaliditetom kojima su na raspolaganju pristupne rampe za prolaz stepenicama do salona te posebne sanitarije na glavnoj palubi.

Dužina preko svega: 99,80 m

Širina: 17,50 m

Gaz: 2,40 m

Snaga motora: 4 x 442 kW

Brzina: 12,5 čvorova

Kapacitet: 616 putnika i 145 osobnih vozila

Novi brodar trebao bi preuzeti liniju od 01.01.2015. godine. Želimo mu mirno more!

VRUTAK d.o.o.**Loparski pumidori 2014.**

Piše: Vladimir Škarić,
vod. zelenih površina, Lopar Vrutak d.o.o.

Evo i nakon druge godine proizvodnje loparskoga pumidora možemo reći da je po onoj staroj «svake godine bit će sve bolje». Unatoč generalnim agrotehničkim smjernicama za proizvodnju pojedine poljoprivredne kulture, svaka lokacija proizvodnje kao i svaka mikroklima iste lokacije nosi svoje specifičnosti proizvodnje, pa čak i od jedne kalendarske ili vegetacijske godine do druge.

I kad smo se bili ponadali da je prošla godina bila meterološki vlažna i kišna, osim srpnja i kolovoza, te da će ova biti manje kišna, kao po Murphiyevom zakonu ova je bila još gora, kišovitija, i to puno, puno više.

No bar je proljeće bilo manje vlažno, pa smo na vrijeme uspjeli napraviti pripremne radove, najprije na nivelaciji terena. Ukupno je naveženo i poravnato preko 500 m³ kvalitetne zemlje, no i za ovu godinu ostalo je još jedna manja depresija za poravnati, kao i rahljenje terena ugaženog prohodom teške mehanizacije pri niveleranju terena. Radi utabanosti tih staza, voda se kod jakih kiša zadržavala tako da je došlo do truljenja 300 –tinjak biljaka.

Prije nivelacije površine smo dobro nagnojili domaćim ovčjim gnojem, otprilike 35 m³, kojeg je sponzorirala obitelj Mladenka Perića, na čemu im radosno zahvaljujemo. Ove godine napravljena je i kalcifikacija terena, te je prije frezanja u redove dodano 250 kg konjiskog briketa. Dodatno je gnojeno NPK 7-20-30 gnojivom u minimalnoj količini od 125 kg na oba dvije parcele. Minimalnim jer je bilo planirano tjedno dohranjivanje Haifinim gnojivima sustavom kap na kap, no kako je bilo kišno ljeto bilo je samo nekoliko navodnjavanja kap na kap, a time i prihranjivanja.

Sadnice rajčica dostavilo je PG Antun Vručina iz Međimurja, jer je njihova ponuda bila cijenovno najpovoljnija. Iako su rajčice isporučene polovicom travnja, sadnji se pristupilo 10. svibnja iz predostrožnosti prema buri koja zadnjih godina u prvom djelu svibnja zna jako zapuhati i lomiti grane i lišće mladih biljčica. Posadene su četire sorte rajčice, dvije visoke sorte tipa Grapolo i dvije niske sorte, Alianz i Kečkemeš 407. Ukupno je posadeno 4.400 rajčica od čega je istrunulo 300-tinjak iz gore navedenog razloga. Ove godine išli smo na rjeđu sadnju radi lakšeg održavanja, a i procjena je bila da toliko možemo prodati. Za sada. Također je iz vlastite proizvodnje zasađena stara loparska sorta. Posadeno je i nekoliko drugih sorti po desetak biljčica, a i dalje ćemo pored glavnih sorti saditi manje količine drugih sorti, jer istražujemo koja bi bila najpogodnija za ovo naše područje prinosom i kvalitetom. Od ovih pet glavnih sorti već znamo da će nagodinu biti najviše četire, a od njih loparska u većoj količini. Ljudi su samo ljudi i nekom više odgovara jedna sorta, drugima drugačija izgledom i okusom.

Vodeći se načelima integrirane proizvodnje kemijska sredstva nastojimo koristiti u što manjoj mjeri, tako da herbicide uopće ne koristimo, već je sađeno u redove na agrofoliju, a između redova trava se kosila po potrebi. Sustav navodnjavanja montiran

je ispod folije.

Poučeni lošim iskustvom iz prethodne godine i muka koje nam je donjela vlažna i kišna godina, te svih bolesti koje nastaju radi velike vlage, ove godine pristupili smo preventivno zaštiti rajčice, najprije protiv plamenjače, ali i protiv drugih bolesti. Kako krompir i rajčica spadaju u istu porodicu biljaka, napadaju ih iste bolesti, tako da je na našem području, glavni izvor zaraze rajčice zaraženi krompir ili cima krompira, i zaraženi ostaci rajčice iz prethodne godine, pored već inficirane parcele ako se godinama sadi na istoj površini. Izvor zaraze mogu biti čak i kolčići iz prethodnih godina, naravno već i sadnice mogu biti zaražene. No, kada je list rajčice mokar i vlažan preko šest sati, gotovo je sigurno da će doći do zaraze, a kada je vlažan preko osam sati sasvim je sigurno da će doći do zaraze, iako su neke sorte otpornije na bolesti od drugih. Naravno uz temperature od 22 do 32°C.

Protiv bolesti tretirali smo periodično nekoliko puta poštujući pravila i dozvoljene količine i naravno karencu, znamim i novijim fungicidima na bazi bakra i sumpora. Imali smo naravno dežurne katastrofice koji ne znaju da je svaki poljoprivredni proizvod iako se tretira zaštitnim sredstvima zdravi proizvod ako se poštaju karence. Svako zaštitno sredstvo je fitolabilno i na svjetlu se raspada na bezopasne sastojke nakon određenog razdoblja, odnosno trajanja karence. Današnja je poljoprivredna proizvodnja nemoguća bez zaštitnih sredstava, umjetnog gnojiva i sl., bar ne proizvodnja hrane u ovolikim količinama i za ovoliko ljudi na Zemlji.

Svakodnevno konzumiramo pekarske i konditorske proizvode, meso i mesne prerađevine, povrće i voće, vino, pivo, kavu, mlijeko i mlječne proizvode, i ostale prehrambene proizvode koji su tretirani zaštitnim sredstvima pri proizvodnji, a i pri preradi dodani aditivi. I još ne samo da smo živi, nego se i ljudski životni vijek produljio zahvaljujući boljoj prehrani i medicini. A naša je rajčica od svih na tržištu sigurno najmanje tretirana

VRUTAK d.o.o.

zaštitnim sredstvima.

Ove godine kao nikada prije imali smo svakih nekoliko dana tretiranja i cvjetnih površina , protiv plamenjače, pepelnice i hrđe, kao i protiv lisnih ušiju. Iako neki misle da smo zbog kiša uštedjeli na vodi je nije bilo toliko zaljevanja cvijeća, puno se više potrošilo na zaštitna sredstva i radne sate na pojačanom pljevljenju trave na cvjetnim površinama.

Prva berba rajčice uobičajena je 60 dana od dana sadnje, no radi malo sunca i puno kiše , prve su berbe krenule krajem srpnja. Ukupno je prodano preko 12,5 t. Ove godine prodano je puno više direktno na njivi. I to je dobra turistička ponuda, spoj plavog i zelenog, onog što Istra već dugo ima. Zadnji vikend u kolovozu nastala je i velika gužva na polju jer nije bilo dostačnih količina zrelih plodova za slobodnu prodaju, pored već rezerviranih količina za veleprodaju. Puno turista pored kozumacije naše rajčice na godišnjem odmoru, kupuje bar jednu kašetu za ponijeti svojim kućama, a još im dajemo i mogućnost da sami uberi. Nadali smo se i većoj prodaji u rujnu, no radi velikih kiša nekoliko tona zelenih plodova istrušlilo je na stabljikama. Da je bilo ljepšeg vremena bilo bi i pumidora više, radi većeg cvjetanja, boljeg oprasivanja, bolje kondicije biljaka radi više fotosinteze, većeg prihranjivanja sustavom kap na kap, a time i većih prinosa, manje pucanja plodova i truljenja, i svega drugog proizašlog iz lošeg vremena. No, proizvodnja na otvorenom je tvornica na otvorenom, i pored svih problema koje ona nosi, daje organoleptički neusporedivo bolje plodove od proizvodnje u plastenicima i staklenicima. I jedni smo od jako rijetkih u Hrvatskoj i EU koji se bave proizvodnjom rajčice na otvorenom za konzumaciju u svježem stanju. Imamo ih za proizvodnju umaka, kečapa i slično, no to je drugačiji način proizvodnje.

Na kraju htjeli bi se zahvaliti na podršci i razumijevanju vodećim ljudima u Općini Lopar, Lopar Vrutak d.o.o. i TZ Općine Lopar, te djelatnicima Lopar Vrutak d.o.o. na kojima je najveći teret proizvodnje i prodaje. Hvala i Upravi Rapske plovidbe d.d. na velikoj podršci od početka proizvodnje.

Veliko hvala i našim stalnim i novim kupcima; Imperial d.d. na čelu sa Upravom i Šefovima kuhinja – HN San Marino, AC San Marino, Hotel Eva, Hotel Karolina i Hotel Imperial, Psihijatrijskoj bolnici Rab u Kamporu, te ostalim nasumično poredanimi; tvrtci E.D.K. (nakadašnji Mix), Hoteli Rab i restoran San Marino, Trgovački obrt Tutti Frutti (Milivoj Poljan), U.O. Fortuna, UO Feral, Istraživačko razvojni centar u Loparu, TO Miroslava Kucijenić, ZUO Murva, UO Arta (Marino Pirić), UO Iva-Barbat, UO Toni, ZUO Santa Maria, UO Riva-Rab, UO I&N (Buzdrinovi), U.O. Bellevue, UO Madonna, UO Livačina (Tone), UO Piano, UO Aco-Barbat, UO Mel (I.Matković), UO Belveder- Sup. Draga, restoran Vojko – marina Sup. Draga, ZUO Fortunal (Villa Petrac) i L.N.P.- trajektu Nosač.

Hvala i našim mnogobrojnim malim kupcima, domaćima, turistima i vikendašima, od kojih će mnogi i sada u zimskim mjesecima uživati u salsi pripremljenoj od naših pumidora. Posebno hvala ove godine na kupovini i promociji naših pumidora obitelji Branka Paparića -Banovoga, obitelji Nevena Paparića – agronoma, obitelji gospode Ane Pećarina - Mijovice, kao i Udrugama branitelja proizašlim iz Domovinskog rata, Raba i Lopara.

Svim našim kupcima i prijateljima, od srca želimo sretan Božić i blagoslovljenu Novu 2015. godinu!

Nabava električnog vozila...

U vrijeme kada se sve više spominju staklenički plinovi i emisije CO₂ naročito u prometu koji je jedan od najvećih generatora ugljičnog dioksida Lopar Vrutak d.o.o. je u lipnju tekuće godine u suradnji sa Fondom za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost realizirao nabavu električnog vozila čija emisija CO₂ iznosi 0 g/km, a koje je ujedno i prvo takvo vozilo u Općini Lopar. Radi se o vozilu Piaggio Porter koji za pogon koristi elektro motor snage 11 kW što je dovoljno za maksimalnu brzinu od 60 km/h. Doseg kretanja sa jednim punjenjem je deklariranih 110 km u realnim uvjetima, a vrijeme punjena na 1f priključku iznosi maksimalno 8 sati dok je na 3f priključku to svega 2-3 sata ovisno o istrošenosti same baterije. Korisna nosivost je više nego dovoljnih 450 kg iako je nešto manja u odnosu na benzinske i dizel verzije vozila zbog težine baterija.

Prosječan trošak vozila za prijeđenih 100 km iznosi 7 kn. Vozilo je namijenjeno za održavanje javnih površina, prijevoz radnika i alata kao i za odvoz suhog lišća i granja.

Brojnim manifestacijama protiv lošeg vremena

Turistička 2014. godina bila je izuzetno teška i nadasve izazovna godina koju je obilježio odličan početak (Uskrs i Duhovi), no ekstremno loši vremenski uvjeti uzrokovali su smanjenje turističkog prometa u glavnim mjesecima turističke sezone (srpanj i kolovoz). Obzirom da je Lopar izrazito sezonska i još k tome kupališna destinacija sa udjelom camping turista od gotovo 40%, pad turističkog prometa u odnosu na prethodnu godinu više je nego zamjetan i to vjerojatno puno više u finansijskom (ugostiteljski objekti) dijelu nego u fizičkom obujmu turističkog prometa. Osim lošeg vremena, godinu je obilježilo niz otežavajućih čimbenika poput uvođenja poreza na autobusere, objedinjavanje termina praznika u kolovozu za naša najvažnija emitivna tržišta, restrukturiranje sustava HTZ-a...

Na području TZO Lopar u IX mjeseci ostvareno je ukupno 85 027 dolazaka (5% manje nego za isto razdoblje lani) i 655 710 noćenja (5% manje nego za isto razdoblje lani). U TN San Marino ostvareno 106 693 noćenja (5% manje nego lani), u hotelu Epario 3 780 (3% više), u AC San Marino 248 117 (5% manje), u kampu IRC RAB 8 620 (6% više). U privatnom smještaju ostvareno je ukupno 286 310 noćenja (3% više) od čega su 16 316 nekomercijalna noćenja (paušal, vikendaši i prijatelji), a 269 994 komercijalna noćenja (gotovo identično kao i lani, indeks 100).

Kod obrtnika iznajmljivača zabilježen je rast noćenja od 7%, a kod iznajmljivača u paušalu smanjenje od 1%, što znači da se obrtnici ipak nešto bolje prilagođavaju i snalaze u zahtjevnijim uvjetima poslovanja. U odmaralištima je ostvareno 2 190 noćenja (4% više).

Ukupan broj dana popunjena u hotelima je 100 dana (lani 105), u kampovima 71 dan (lani 74), u odmaralištima 73 dana (lani 71), a u privatnom smještaju 65 dana (lani 62). Kod obrtnika iznajmljivača je značajan rast (71 dan u odnosu na 61 lani), a kod paušalaca pad (62 dana u odnosu na 66 lani).

Prosječna duljina boravka iznosi 7,7 dana (jedan od najboljih prosjeka u PGŽ, prosjek PGŽ je oko 5,5 dana), od čega u hotelima 6,5 dana (isto kao i lani), u kampovima 8,2 dana (lani

8,3) a u privatnom smještaju 7,8 dana (lani 7,6). Najbrojniji su Njemci sa 38%, a slijede ih Austrijanci sa 12%, Mađari sa 11%, Slovenci sa 8%, Česi sa 7 % i Talijani sa 5%. Domaćih noćenja ostvareno je ukupno 33 417 ili oko 5% ukupnog turističkog prometa.

U nautičkom turizmu naplaćeno je 82.350 kn boravišne pristojbe (10% više nego lani) i to na ukupno 138 plovila.

Više nego ijedne godine do sada, TZ je organizirala niz manifestacija počevši od karnevalskih događanja, uskršnjeg doručka, po prvi puta MTB maraton, Alpe Adria Fest, 6 ribarskih fešti, Krumpirfest, Festival skulpture u pijesku, po prvi puta Pumidorfest, zatim Samba festival, Loparska noć, nastupi KUD-a, koncerti ozbiljne glazbe, po prvi puta Eko-etno fest sa smotrom miha, Mala Gospa, Rab Trekking...

U svrhu promocije destinacije održani su turistički sajmovi na najvažnijim emitivnim tržištima, posebne prezentacije, udruženo oglašavanje, online oglašavanje, oglašavanje u tiskanim medijima, prihvaćen je veliki broj domaćih i stranih novinara, studijskih grupa (Thomas Cook, CMT Stuttgart, Relax, Terra Reisen...), dugogodišnjih stalnih godstiju...

Što se tiče uređenja mjesta, tijekom zimskih i proljetnih mjeseci uređivane su pješačke staze u suradnji sa loparskim udrugama, nasipan je pjesak na plažu Donji Mel, postavljene su kompletno nove table od prirodnih materijala prema robinzonskim plažama, postavljene su nove table smeđe signalizacije za crkvicu Sv. Roka i Sv. Nikole, za Rajsku plažu iz pravca Lučice, info tabla za novouređeno penjalište Podkošino, nabavljen je novo kombinirano igralo za Livačinu, sufinciran je program čistača plaža, te koordinirane aktivnosti oko javnih WC-a, tuševa, kabina za presvlačenje...

U 2014. godini dobili smo peti po redu objekt sa oznakom kvalitete Kvarner Family (Jakuc Nina, Lopar 459a), a ulaganja u AC San Marino itekako su se isplatila tako da je AC San Marino na ovogodišnjim Danima hrvatskog turizma dobio posebno priznanje za inovativnu ponudu u kampovima. Čestitke! Tijekom zimskih mjeseci organizirat će se razne edukacije (prijava turista putem interneta, tečaj stranog jezika...).

TZ LOPAR

I na kraju, zahvala svim turističkim djelatnicima što su odradili još jednu tešku turističku sezonu uz želju da turistička 2015. u svakom smislu bude uspješnija!

Dugogodišnja vjernost Loparu

I ove godine, po već ustaljenoj praksi, u vijećnici Općine Lopar upriličeni su prijemi za dugogodišnje stalne goste našeg mjesta. Do prije par godina postojala je zakonska mogućnost po kojoj se takve goste zbog zasluga za razvoj turizma, promociju destinacije... moglo oslobođiti od dalnjeg plaćanja boravišne pristojbe (odlukom Turističkog vijeća uz prethodnu pisano zamolbu). Sada to zakonski više nije moguće, pa im Turistička zajednica dodjeljuje "Posebno priznanje za doprinos u razvoju turizma" uz mali poklon u znak zahvalnosti za dugogodišnju vjernost, te ono što ih u svemu najviše oduševljava, prigodno druženje uz kavu, razgovor sa načelnikom Općine Lopar, direktorom TZO Lopar i svojim domaćinima.

Ove godine posebno priznanje za dugogodišnju vjernost Lopara dobili su:

- CHRISTINE & HERBERT GINDL (kod Paparić Marije)
- CLAUDIA & DIETER ODENWALD (kod Trbojević Katice)
- WALTRAUD I GEORG LENZ (ranije u privatnom smještaju a sada u AC San Marino)

Svi su oni uglavnom pomalo nostalgični za nešto mirnijim, dobrim, starim vremenima, kada je unatoč nešto lošijim uvjetima za bavljenje turizmom, bila mirnija i srdačnija atmosfera. Puni su lijepih sjećanja, za njih je Lopar drugi dom i uvijek mu se sa istom ljubavlju vraćaju i po nekoliko puta godišnje. Uglavnom pohvaljuju aktivnosti na uređenju mjesta sa željom da priroda ipak ostane čim više netaknuta, ali su jednoglasni u stavu da je, pogotovo zadnjih desetak godina, puno napravljeno na podizanju standarda boravka u mjestu, no da uvijek ima mjesta za dodatne pomake.

Obzirom da naši turisti uglavnom bolje zamjećuju za nas nekad nebitne sitnice, sa puno pažnje slušamo svaku njihovu riječ i sugestiju, a kako i ne bi kad su oni naši najvjerniji i najbolji promotori.

Hvala im za to!

Christine & Herbert Gindl

Claudia & Dieter Odenwald

Waltraud I Georg Lenz

TZ LOPAR**Kraljica Jadrana za 2014. izabrana u Loparu**

Imperial d.d. i prekrasna novouređena terasa TN San Marino dobili su čast da budu domaćini za održavanje finalnog izbora za Kraljicu Jadrana 2014. Svoju ljepotu pokazalo je 12 natjecateljica. Lenu Kraljice osobnosti zaslужila je Ines Kelava, a stručnom oku fotografa zapela je i osvojila lenu Kraljice fotogeničnosti Ena Dellbernardina.

U glamuroznim haljinama Dies Gaudi zablistale su sve djevojke, ali tri djevojke su svojim nastupom osvojile ocjenjivački sud koji su činili:

Jura Mihaljević - vlasnik Iločkih podruma

Lukrecija Dragić - Kraljica Jadrana 2013.

Lucija Grmuša - Kraljica Jadrana 2012.

Roberta Brkić - Make up artist

Kotuzova Ana - dugogodišnji gosti hotelskog poduzeća Imperial d.d. Rab

Mazzoleni Stafano - dugogodišnji gosti hotelskog poduzeća Imperial d.d. Rab

Ivor Balen - novinar Novog Lista

Davor Garić - novinar Nove TV

Damir Paparić - Predsjednik vijeća općine Lopar, predsjednik ocijenjivačkog suda

Kraljica Jadrana 2014. postala je Sara Milevoj, prvom Princezom Kraljice Jadrana 2014. proglašena je Tara Bičević, a drugom Princezom Kraljice Jadrana 2014. proglašena je Karla Vidović.

Nagradni fond:

Kraljica Jadrana 2014. dobila je poklon bon od glavnog pokrovitelja hotelskog poduzeća Imperial d.d. Rab (7 dana

smještaja u hotelima Imperijala d.d.), poklon bon od europskog centra športa i ljepote Dea u vrijednosti od 10.000,00 kn, poklon paket prirodnih pripravaka - Matičnjak i druge vrijedne nagrade.

I Princeza Kraljice Jadrana 2014. - poklon bon od europskog centra športa i ljepote Dea u vrijednosti od 5.000,00 kn, poklon paket prirodnih pripravaka - Matičnjak i druge vrijedne nagrade.

II Princeza Kraljice Jadrana 2014. - poklon bon od europskog centra športa i ljepote Dea u vrijednosti od 2.500,00 kn, poklon paket prirodnih pripravaka - Matičnjak i druge vrijedne nagrade.

Kroz noć glamura i ljepote vodile su nas Maja Curavić i Ava Karabatić a publiku je svojim plesom oduševio plesni klub Megablast. Naravno da uz ljepotu uvijek ide i dobra glazba za što su bile zaslужne Petra Kovačević i Dora Bačić koje su publiku ostavile bez daha.

Hotelsko poduzeće Imperial d.d. Rab kao glavni pokrovitelj je zaista bio pravi domaćin pa je na samom početku programa pokazao veliko gostoprимstvo te je u ime hotela gosp. Nikola Grgurić direktor hotelskih operacija poklonio cvijeće voditeljici Maji Curavić, a načenik općine Lopar gosp. Alen Andreškić je kao pravi kavalir cvijeće poklonio voditeljici Avi Karabarić.

Na finalnom izboru djevojke su prošetale u kupaćim kostimima Rivage Line sa prekrasnim torbama Bercheli Milano, u šeširima i naočalama Pilot.

Za izgled i ljepotu finalistica te voditeljica pobrinuli su se frizerski studio Pascal te make up Roberta.

Na sjajan izlet natjecateljice je provozao Glass katamaran

TZ LOPAR

Grga, gastro-domaćin bio je U.O. Feral, a nezaboravnu vožnju turističkim vlakićem i uživanje u branju i degustaciji Loparskih pumidora djevojkama je omogućilo komunalno poduzeće Lopar-Vrutak.

Nakon izbora organiziran je party u Sunset Beach Bar gdje su se sretne pobjednice koje su ponijele lenu Kraljice Jadrana po prvi puta predstavile javnosti. Svoju poptporu projektu zbog njegovog marketinškog učinka za dali su Općina Lopar, TZO Lopar i KTD Lopar Vrutak d.o.o. uz želju da Kraljica Jadrana 2015. također bude izabrana u Loparu.

Još jedan objekat u Loparu zasluženo dobio oznaku kvalitete "Kvarner Family"

Na sjednici Turističkog vijeća 08. srpnja dodjeljena je jedina ovodišnja i ukupno peta tabelica s oznakom kvalitete "Kvarner family" u Loparu, i to Nini i Denisu Jakuc, Lopar 459A. Povjerenstvo za projekt Kvarner Family imenovano od strane Turističkog vijeća, u sastavu Damir Paprić, Davor Paparić i Marin Muščo, obišlo je objekat još u mjesecu svibnju te je, temeljem svojih utisaka i ocjena unesenih u standardizirani obrazac za ocjenjivanje kvalitete opremljenosti i usluga, donijelo jednoglasnu odluku o dodjeljivanju oznake „Kvarner family“.

Direktor TZ Marin Muščo je uz čestitke spomenuo kako je ovo zasigurno jedan od najkvalitetnijih objekata u turističkoj ponudi Lopara koji raspolaže bazenom, natkrivenim kamenim roštiljem, spravama za fitness... i poželio da bude čim više objekata takve kvalitete u Loparu. Predsjednik TZ Alen Andreškić izrazio je zadovoljstvo što u destinaciji imamo takvih objekata, te zaželio brzi povrat investicije i još dugo i uspješno bavljenje turizmom.

TZ LOPAR

Održana edukativna radionica „Kvarner Family“ na području otoka Raba

Piše: Martina Pavelić,
TZ Kvarnera

U srijedu, 26. studenog 2014. godine Turistička zajednica Kvarnera je u okviru DANA OBITELJSKOG SMJEŠTAJA OTOKA RABA organizirala edukativnu radionicu „KVARNER FAMILY“ u Hotelu Padovi u gradu Rabu namijenjenu svim pružateljima usluga smještaja u domaćinstvu i to u suradnji s Turističkom zajednicom grada Raba, Turističkom zajednicom općine Lopar, Strukovnom skupinom obiteljskog smještaja i turizama i Zajednicom obiteljskog smještaja i turizama HGK.

Više od pedesetak iznajmljivača je s iznimnom pozornošću pratilo četverosatnu edukaciju i time su zadovoljili jedan od značajnih kriterija marketing benda „KVARNER FAMILY“, a to je redovito usavršavanje i permanentna edukacija.

U ime Turističke zajednice Kvarnera, Martina Pavelić, voditeljica projekta i gospodin Nedjeljko Pinezić, koordinator projekta Turističke zajednice Kvarnera „Kvarner Family“, ukratko su se osvrnuli na trenutno stanje projekta, te predstavili mogućnosti za uključivanje novih sudionika u projekt. Posebno su istaknuli razvoj podbrendova u okviru projekta, koji obiteljski smještaj s oznakom kvalitete „Kvarner Family“ specijaliziraju za dodatne usluge kao što su „Pet Friendly“ - namijenjeno gostima s kućnim ljubimcima, „Bike Friendly“ - namijenjeno ciklo turistima, „Hike Friendly“ - namijenjeno gostima koji intenzivno pješače. Također, najavljeno je uvođenje podbrenda „Turizam bez barijera“ za osobe s poteškoćama.

Ulogu moderatora imao je gospodin Nedjeljko Pinezić, koordinator projekta „Kvarner Family“ pri Turističkoj zajednici Kvarnera i predsjednik Zajednice obiteljskog smještaja i turizama HGK. U ime domaćina nazočnima su se obratili direktor Turističke zajednice grada Raba gospodin Nedjeljko Mikelić, i direktor Turističke zajednice općine Lopar gospodin Marin Mušćo, zahvalivši svima na dolasku.

Gospodin Marin Mušćo, direktor Turističke zajednice općine Lopar održao je prezentaciju na temu turističkog prometa na području otoka Raba i općine Lopar te o trenutnom stanju Kvarner Family projekta na otoku Rabu i sve aktivnosti vezane uz Kvarner Family projekt.

Gospodin Nedjeljko Mikelić, direktor Turističke zajednice grada Raba održao je prezentaciju na temu aktivnosti koje provodi Turistička zajednica grada Raba i predstavio novi vizual, dok je gospodin Luka Perčinić, voditelj marketinga pri Turističkoj zajednici grada Raba ukratko predstavio nove web stranice Turističke zajednice grada Raba www.rab-visit.com. Predstavnica Ureda državne uprave iz Ispostave Rab, gospođa Mila Bečka ukratko se osvrnula na zakonske obaveze pri zahtjevu za kategorizaciju smještajnih objekata. Viša turistička

inspektorica iz Ispostave Rab, gospoda Marina Grgurić, dala je informacije o Području djelovanja turističke inspekcije Ministarstva turizma. Službenik Carinske uprave Rijeka, gospodin Tonči Šunjić, dao je informaciju o Području djelovanja carinske inspekcije koje uključuje nadzor nad naplatom proračunskih i ostalih prihoda te transakcijama u području prometa roba i usluga, ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu, te naplata boravišne pristoje.

Pomoćnik načelnika Policijske postaje Rab, gospodin Stjepan Boban, dao je informacije na temu Sigurnost u turizmu – preventivne mjere sigurnosti za sprečavanje provala i krađa. Iz tvrtke Darsonik d.o.o., gospodin Darko Vranešić predstavio je iznajmljivačima mogućnosti kako smanjiti potrošnju energije u domaćinstvu, kako zaštiti svoj objekt te kako sve to isfinancirati.

Vrlo zanimljivo predavanje za iznajmljivače također su imali gospodin Srđan Hulak iz Foto sudia Srđan Hulak na temu značaja kvalitetne fotografije za dobru promociju te mogućnosti izrade web stranica i kratkih filmova za online promidžbu smještajnih kapaciteta i gospodin Nikodem Flego iz Raiffeisen banke koji je predstavio mikrokredite za obiteljski smještaj po jednostavim uvjetima, te mogućnost korištenja POS aparata za kartično plaćanje u obiteljskom smještaju.

Tvrtka Metro je uz tvrtku Imperial d.d. Rab sudjelovala u pripremi kratkog „coffee break“-a za sudionike edukativne radionice „Kvarner Family“.

Zamjenik gradonačelnice Grada Raba, gospodin Nenad Debelić u ime domaćina zahvalio je svim prisutnim sudionicima edukativne radionice na dolasku, kratko se osvrnuo na važnost obiteljskog smještaja za čitav otok Rab te je podijelio posebne zahvalnice domaćinima koji su u subotu, 29. studenog 2014. godine, otvorili svoja vrata kako bi svi zainteresirani mogli doći razgledati kuće i okućnice te razgovarati s domaćinima čija domaćinstva nose oznake kvalitete „Kvarner Family“.

Svoja vrata svim zainteresiranim su otvorili:

- Gušćić Milena, Kampor 298, 51280 Rab
- Kucich Helena, Palit 117, 51280 Rab
- Lupić Edita, Kampor 396 a, 51280 Rab
- Jakuc Nina, Lopar 459a, 51281 Lopar
- Rožić Marija, Lopar 597 a, 51281 Lopar

Svi polaznici edukativne radionice primili su uvjerenje o pohađanju edukacije i time ispunili jedan od uvjeta za podnošenje zahtjeva za dobivanje oznake kvalitete „Kvarner Family“.

IMPERIAL d.o.o.**Ulaganja u kvalitetu usluge višestruko se isplate**

Piše: Iva Forić,
direktorica AC-a San Marino

Na Danima Hrvatskog Turizma 16.10.2014. u Opatiji autokamp San Marino primio je posebno priznanje za inovativan proizvod u kampu. Za proteklu sezonu kamp je uveo niz noviteta koje su gosti odlično prihvatali. Jedan od projekata je wellness sa dvije masažne sobe, sobom za uljepšavanje, fitness dvoranom te spa oazom sa dvije saune, slanom i finskom, te whirlpoolom. Osim gostiju kampa wellness je bio prilično dobro posjećen i od strane domaćih stanovnika. Drugi projekat je "Impy Land" koji sačinjava dječja zatvorena igraonica "Impy Club" u kojoj se svakodnevno odvijaju zabavne aktivnosti i programi za mlađe uzraste (mini creativ, likovna, plesna, glazbena radionica i proslave rođendana po narudžbi), i "Impy Park" dječje igralište na otvorenom na cijelodnevnom raspolaganju djeci, s igračim rekvizitim i teatrom na kojem se izdvode večernji programi (mini karaoke party, talent show, pirate night, karneval night, adria games, pidžama party), gostujući programi (magic night, clown chow, balon show, performer show, variete show) i nastupi folklornih skupina (djeca KUD-a San Marino Lopar). Kombinacija dvaju projekata pokazala se idealnom obzirom je autokamp kao i sam Lopar kao destinacija zbog svojih pješčanih plaža posebno zanimljiv i privlačan obiteljima sa malom djecom, dok se djeca zabavljaju uz animatore gdje ih roditelji mogu ostaviti bez brige. U isto vrijeme roditelji mogu iskoristiti vrijeme za sebe i priuštiti si užitak u wellnessu i odmor kakav zaslužuju. Uz vrijeme kakvo smo ove godine imali sa 38 kišnih dana tijekom dva glavna mjeseca za naš turizam, Srpanj i Kolovoz, takva ponuda svakako ide u prilog kako bi gosti bili zadovoljniji, animirani i kako bi u konačnici i ostali do kraja svog planiranog boravka. U kamp je u protekle dvije godine uloženo oko 4 milijuna Eura, a osim na ponude u zatvorenim objektima što su i prošlogodišnje renovirane Residence sobe,

kamp posebnu pažnju pridaje okolišu. Ove godine također je uloženo u obnovu glavne šetnice duž cijelog kampa na potezu plaže od Aquaguna do ZRC-a, te hortikulti, a također treba naglasiti kako je početkom protekle sezone kategoriziran sa 4 zvjezdice. Imperial d.d. se intenzivno priprema i za narednu turističku sezonu, posebno u marketinškom segmentu, na tržištima, te razvojnom odnosno, ulagačkom segmentu. Ukupno se planira uložiti oko 4 milijuna Eura, a najveći dio se odnosi na cijelovitu obnovu i modernizaciju Hotela Plaža u TN San Marino. Očekivanja za narednu turističku sezonu, na razini Društva, su optimistična, bez obzira na ograničenja i sve jaču konkurenциju u okruženju i šire.

FOTOREPORTAŽA

FESTIVAL SKULPTURE U PIJESKU

SAMBA FESTIVAL

LOPARSKA NOĆ

EKO - ETNO FEST

PRVENSTVO HRVATSKE U ŠPORTSKOM RIBOLOVU

PUMIDORFEST

UDRUGE

DVD LOPAR

Piše: Marin Mušćo,
dozaposvijednik

Aktivnosti u ljetnoj sezoni

Ljeto je obično vrijeme kada se u DVD-u Lopar redovite vježbe prekidaju do jeseni, ali mjere opreza i protupožarne preventive stalno su prisutne. Radi povremene ophodnje sa morske strane, u moru je u ljetnim mjesecima vatrogasna brodica „Jura“, a osmatranje i ophodnja sa kopna obavljaju se u organizaciji Općine Lopar i Hrvatskih šuma.

Obzirom na iznadprosječno kišovito ljeto, noćna vatrogasna dežurstva obavljala su se samo u slučajevima kada je bilo dano upozorenje za visoku požarnu opasnost, ali su zato članovi DVD-a Lopar bili primorani intervenirati u nekoliko slučajeva kada je kiša potopila brodice, u ispumpavanju poplavljenih podruma i drugim tehničkim intervencijama.

Članovi DVD-a Lopar sudjelovali su i na tradicionalnom Mimohodu sjećanja za žrtve kornatske tragedije u Vodicama 31.08.2014., kao i na Skupštini DVD-a Vodice 18.10.2014.

Taktičko-pokazna vatrogasna vježba u AC San Marino

Piše: Marin Mušćo,
dozaposvijednik

U sklopu praktičnih vježbi DVD-a Lopar i DVD-a Rab 15.09.2014. u AC San Marino održana je taktičko-pokazna vatrogasna vježba gašenja požara plina.

Pretpostavka je bila da se zapalio spremnik plina na samom ulazu u autokamp. DVD Lopar prvi dolazi na mjesto požara i vrši gašenje i hlađenje zapaljenog spremnika, te spriječava širenje požara na susjedni spremnik i obližnji objekat. Gašenje se vrši iz 2 vozila (Iveco i Mercedes) te iz obližnjeg hidrantu.

Ubrzo stiže postrojba DVD-a Rab koja dovršava gašenje zapaljenog spremnika presijecanjem plamena vodenim mlazom, te postavlja pneumatski jastuk za brtvljenje kojim se spriječava daljnje istjecanje plina.

UDRUGE

DVD Lopar - Vodice

Vježba je održena stručno i profesionalno, a sastavni je dio protupožarne preventive AC-a San Marino.

DVD lopar - vježba

UDIČARENJE

Piše: Branko Jerić,
predsjednik

XX Kup Hrvatske

Savez PGŽ odabrao je ove godine Lopar za domaćina organizacije XX Kupa Hrvatske u udičarenju i podvodnom ribolovu koje se održalo 07. i 08. 11. 2014. Isto se održava u 7 kategorija te su nam i pripreme uključujući loše vrijeme sve do subote bile komplikirane. Na naše zadovoljstvo natjecanje se ipak održalo završivši 08. 11. u popodnevним satima vaganjem te proglašenjem i dodjelom nagrada navečer u hotelu „Imperial“ gdje su natjecatelji i pratioci bili smješteni. Drago nam je što smo od naših gostiju dobili pohvalu za puno uloženog truda. Uvjereni smo da će ovaj događaj biti dodatna promidžba našeg otoka i Lopara posebno. I ovom se prilikom zahvaljujemo svima koji su nam pomogli, svim sponzorima (ugostitelji, mještani, prijatelji naše udruge, Perducto d.o.o., Općina Lopar, TZG Raba), te posebno TZO Lopar.

POZIVNICA**Festival skulpture u pijesku Lopar 2014.**

Piše: Marin Mušćo

Dodjelom zahvalnica za sudjelovanje i plaketa za najuspješnije u kategorijama najbolje skulpture i najbolje fotografije završen je 3. Festival skulpture u pijesku-Lopar 2014..

U 5 dana koliko je trajao festival, 20-tak sudionika iz Hrvatske i po prvi puta iz inozemstva (Španjolska, Bugarska i Slovenija) prenosilo je svoju maštu na pijesak najljepše hrvatske i jedne od 100 najljepših plaža na svijetu- Rajske plaže. Glavnina skulptora polaznici su Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu pod vodstvom prof. Zlatka Kauzlarica Atača.

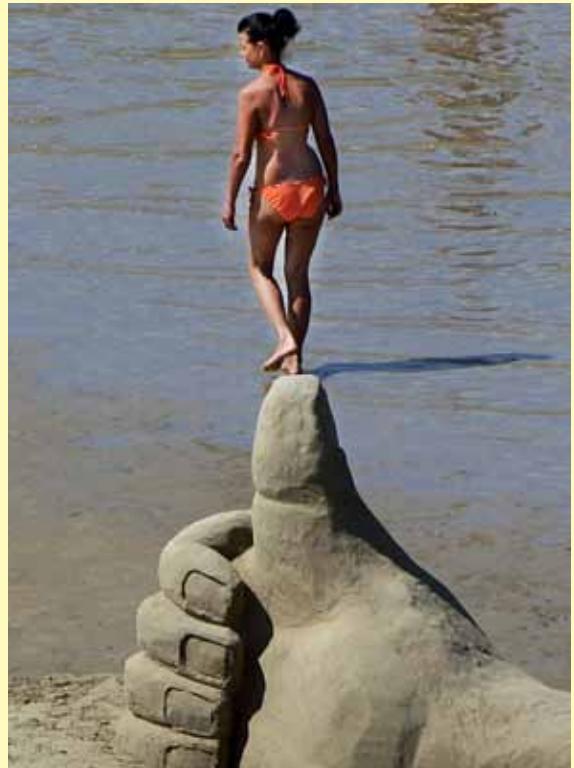
Od ukupno 10 skulptura koje su bile u natjecanju, tjesnu pobjedu odnijela je skulptura "ŽENA U PIJESKU" koju su izrađivale skulptorice iz Slovenije, drugo mjesto osvojila je skulptura "HOBOTNICA" a treće mjesto "RIBICE". Od skulptura tu su se još našle i "stonoga", "morski pas", "debela žena", "nilski konj", "šešir", "puž" i "like".

Paralelno sa natjecanjem za najbolju skulpturu odigravalo se i natjecanje za najbolju fotografiju na temu pijeska.

Prvo mjesto osvojila je fotografija "Dine" Gorana Novotnya, drugo mjesto fotografija "Relax" Ive Šubića i treće mjesto "Like" Željka Ferenčića.

Nevjerojatna je interakcija između natjecatelja i njihovih skulptura sa turistima na plaži, koji su se masovno uključili u izradu svojih skulptura, a za najmlađe je održana zasebna radionica izrade skulptura.

Ovim festivalom želimo pojačati promociju loparskih pješčanih plaža i samog pijeska, a impresije koje sudionici i turisti odnose svojim kućama neprocjenjiva su promidžba za našu destinaciju!!!

Koncert Vitomira Ivanjeka Vita u Loparu

Piše: Marin Mušćo

Vito Ivanek već tradicionalno je u Loparu svojim kocertom oduševio brojnu publiku u prekrasnom ambijentu ispred župne crkve Sv. Ivana Krstitelja. Na repertoaru se se našle skladbe klasične tematike (Offenbach, Debussy, Brahms), ali i hitovi poput Angie (K. Richards), Vjeruj u ljubav (Z. Runjić), Ako me nosiš na duši (Gibonni)...

Koliko je publika bila zadovoljna Vitovom izvedbom svjedoči činjenica da je čak 5 puta izlazio na bis!!!

POZIVNICA***U Loparu otvoreno prvo rapsko vanjsko penjalište***

Piše: *U ime Udruge KOCKA,
Kristina Ribarić, predsjednica*

3.7.2014., Rabljani su imali priliku sudjelovati na otvaranju prvog rapskog vanjskog penjališta Vela Stin na otoku Rabu, točnije Rajskej plaži u Loparu. Cijela inicijativa krenula je od strane Udruge za djecu i mlade Kocka u kojoj Vitomir Maričić na Kockinom unutrašnjem boulderu trenira djecu i mlade slobodnom penjanju. Zbog velikog interesa i želje djece za isprobavanjem drugih vidova penjanja kroz cijelu godinu radilo se na otvorenom vanjskom penjalištu. Penjalište je otvorio direktor Turističke zajednice Općine Lopar Marin Mušćo popevši svoj prvi smjer pod nazivom Hvali more. Osim tog smjera, penjači će se moći zabaviti s još 11 smjerova težina 4b-6c, prikladnih za mlade penjače i početnike.

Direktor TZ i Načelnik Općine Lopar istakli su važnost suradnje na ovom projektu, te zadovoljstvo realiziranim poslom i otvaranjem mogućnosti za dodatnu turističku ponudu u njihovoј Općini. Osim podrške Turističke zajednice Općine Lopara cijeli projekt ne bi bilo moguće realizirati bez ostalih partnera: Primorsko-goranske županije, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU i Grada Raba.

Loparska noć - povratak korijenima

Piše: *Marin Mušćo*

Već 8. godinu zaredom, sredinom kolovoza Lopar se na trenutak vrati u neka druga, mnogi kažu teža ali ljepša vremena.

Staro i mlado uključuje se u predstavljanje običaja, tradicijskih zanata koji su nekada bili svakodnevni dio života našeg malog mjesta.

Tako se kroz 20-tak radionica turistima nastoji prikazati dio naše kulture i tradicije, ali i mlađe naraštaje zainteresirati i podučiti nečemu što nikada ne smiju zaboraviti svoje korijene.

Našlo se tu neizostavno potezanje i krpanje ribarskih mreža, prešanje grožđa i kuhanje rakije va lambiku, predjenje vune, klepanje kose, pletenje konopa, klesanje i brušenje kamena, riba na gradele, pećice s pršutom, frite, pečeni i kuhanji frmetun, žrna, grdaše, muninel, vrcanje meda, krpanje budanad, peglanje veštítov, kunserva od pumidori, navrželići od smokav, domaći kolačići, sve vrste mermelad, likerov, bubice od levande, tovar, ovce...

Turisti imaju priliku saznati kako se nešto u prošlosti radilo, kušati neke proizvode a i kupiti neke za uspomenu. Sastavni dio manifestacije je i gastronomска ponuda tradicionalnih jela.

Kulminacija Loparske noći je isprćaj Svetog Marina, koji sa svojim kumpanjonom Svetim Leom odlazi put Apeninskog poluotoka u potrazi za boljim životom.

Sve u svemu, manifestacija o kojoj turisti dugo pričaju po povratku kući. Ukupno je sudjelovalo preko 120 volontera za koje je u listopadu TZO Lopar organizirala izlet – posjet Lovranskoj marunadi.

POZIVNICA**Krumpirfest – dužno priznanje namirnici koja je othranila generacije**

Piše: Marin Mušćo

Od davnina su loparani sadili ovu važnu prehrambenu namirnicu i često čujemo da nigdje krumpir nije tako ukusan kao ovaj naš loparski. Česta bura koja nosi posolicu doprinosi bogatstvu tla mineralima, pa tako loparski krumpir, isto kao i pumidor, ima intenzivniji i bolji okus. Tone i tone loparskog krumpira odvezeno je vaporima, trabakulima, barkama... u podvelebitska mjesta od Jablanca do Senja, zatim u Novi Vinodolski, Crikvenicu, Bakar, Rijeku...

Dolaskom turista i nešto lakšoj prilici za zaradu, sve više poljoprivrednih površina u našem mjestu ostaje neobrađeno, a upravo turizam trebao bi biti najveći konzument loparskog krumpira.

Osnutkom Općine Lopar, dužno priznanje namirnici koja je othranila generacije loparanata ali i mnoge druge, dano je uvrštenjem cvijeta krumpira u grub Općine Lopar.

Prije nekoliko godina Turistička zajednica počela je sa gastro-manifestacijom "dani loparskog krumpira" kako bi se dodatno brendirao loparski krumpir i potaknula njegova upotreba u gastronomiji. Tako se u dvadesetak ugostiteljskih objekata cijeli tjedan krajem lipnja spravljaju specijaliteti na temu loparskog krumpira, a ove godine je po prvi puta organizirana i završna gastro manifestacija u tjednu loparskog krumpira – KRUMPIRFEST.

Turisti su mogli uživati u gastronomskim specijalitetima od

loparskog krumpira, nagradne igre također su bile u znaku loparskog krumpira (natjecanje u guljenju krumpira a nagrada vreća krumpira), glazba, animacija, jednom riječju prava "fešta od kumpira".

Samba festival Lopar 2014.

Piše: Marin Mušćo

Sudjelovalo je više od stotinu kostimiranih plesača, plesačica, bubnjara, performera... raspoređenih u 7 skupina. Najviše oduševljenja izazvale su brazilske samba plesačice koje su oko 5000 posjetilaca zagrijavale vrućim samba ritmovima.

Festival postaje tradicionalan, a zanišljen je kao manifestacija za brendiranje prekrasnih pješčanih plaža.

POZIVNICA

„Promicanje nenasilja nenasilnom komunikacijom“ i Program „Edukacija laika za pružanje prve pomoći“

Piše: Daniela Glažar Ivčić, dr.med.,
specijalist epidemiologije, voditeljica Ispostave Rab

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije i Općina Lopar organizirali su 01. listopada 2014. godine edukacije na temu: „Promicanje nenasilja nenasilnom komunikacijom“ i Program „Edukacija laika za pružanje prve pomoći“.

U sklopu edukacije o prevenciji nasilja te zakonskoj obvezi prijavljivanja nasilja prisustvovali su zdravstveni i prosvjetni djelatnici, a s ciljem zajedničkog djelovanja na smanjivanje nasilja u društvu kao i jačanje promocije nenasilja kroz nenasilni način komunikacije na svim razinama.

Održan je i Program namijenjen medicinskim laicima koji uključuje edukaciju o pružanju prve pomoći, demonstraciju pružanja prve pomoći od strane licenciranog predavača prve pomoći s vježbom na lutki (praktični dio), kao i podjela knjižica „Oživljavanje kod prestanka rada srca i disanja“ i DVD „Kardiopulmonalno oživljavanje – osnovno održavanje života“. Tečajem su polaznici stekli dodatna znanja o tome kako prepoznati psihičke ozljede koje su posljedica nasilja i pomoći pri svjedočenju u slučajevima nasilja kao i potrbnu edukaciju o pružanju prve pomoći po najnovijim smjernicama za reanimaciju Europskog vijeća za reanimatologiju.

Pumidorfest

Piše: Marin Mušćo

23.07.2014. je u Loparu održan prvi PUMIDORFEST, fešta posvećena "Loparskom pumidoru", namirnici koja je ohranila mnoge generacije Loparana i Rabljana, a "Loparski pumidor" redovito se nalazio na tržnicama cijelog Primorja od Jablanca do Rijeke.

Loparski pumidor se zbog svoje važnosti uz krumpir nalazi na grbu Općine Lopar. Posebnost Loparskog pumidora je u njegovom okusu. Naime, zbog posolice koja dolazi burom u Loparsko polje, zemlja je bogata mineralima i aerosolima, pa Loparski pumidor ima veći udio suhe tvari a manji udio soli, te je njegov okus puno intenzivniji i, mnogi kažu, bolji.

Oko 3000 okupljenih turista moglo je uživati u brojnim delicijama na temu "pumidora", a upriličeno je i natjecanje u kuhanju salse u kotliću, u kojem su sudjelovali i turisti. Na kraju je žiri proglašio pobjednike, podijeljena su priznanja za sudjelovanje, a pripremljena salsa podijeljena je turistima na kušanje.

POZIVNICA

RabVictory Endurance Trekk 2014.

Piše: Marin Mušćo

Zadnjeg vikenda studenog Lopar je bio domaćin poslijednje utrke iz Hrvatske trekking lige - RabVictory Endurance Trekk 2014., sa ukupno 330 sudionika (najviše iz Hrvatske, ali i iz BiH, Slovenije i Austrije).

Natjecali su se u 2 muške i 2 ženske kategorije (jogging 12 km i planinarska 20-25km).

Rezultati:

JOGGING (M)

1. Frane Medak
2. Nenad Šimičić
3. Branko Paparić

JOGGING (Ž)

1. Jasmina Kelava
2. Gea Janković
3. Martina Bedeković Tanković

PLANINARSKA (M)

Slaven Ivančić
Marko Gorički
Gorazd Hudej

PLANINARSKA (Ž)

Tadeja Krušec
Jelen Tomić
Tamara Markotić

Proglašeni su i ukupni pobjednici cijele Trekking lige pa je tako već 4. godinu zaredom apsolutna pobjednica u ženskoj ultra kategoriji Tadeja Krušec iz Slovenije, a u muškoj ultra kategoriji Kristijan Šivak iz Hrvatske. Oni su na poklon dobili besplatnu startninu za sve utke Trekking lige, poklon bon 100 milja Istre, jakne sponzora Columbia te poklon vrećicu domaćina sa autohtonim prizvodima.

Atmosfera odlična, utrka kroz prekrasne i jedinstvene krajobrazе otoka otoka Raba, srdačnost domaćina te nezaboravno druženje razlozi su zbog kojih je ova utrka već 8. godinu zaredom nezaobilazna stanica u trekking kalendaru, složit će se većina sudionika.

Outdoor sportovi imaju najveću ekspanziju među svim sportovima i njihova ponuda u destinaciji jedna su od najglavnijih zadaća sustava TZ-a. To je ono čime se već niz godina uspješno bavimo i što ćemo u slijedećim godinama razvijati kao jedan od glavnih proizvoda, osobito u terminu pred i posezone, jer je to najpoželjniji način punjenja kapaciteta van glavne turističke sezone i najbolja promocija prirodnih ljepota našeg otoka u kombinaciji sa prakticiranjem zdravog načina života, što je poslijednjih godina definitivno svjetski trend.

Veselimo se Rab trekkingu 2015. za kojeg pripreme upravo počinju!

DJEĆJI KUTAK***U našem vrtiću nije nikad dosadno***

Pišu: Odgojiteljice DV Pahuljica,
PO Lopar

U rujnu smo započeli novu pedagošku godinu a sa njome su stigle i uzbudljive aktivnosti. Da bi naš vrtić bio sređen za početak, naše su tete vrijedno i marljivo čistile sobu, razmještale namještaj i obogatile prostoriju igračkama i novim materijalima. Stigavši u novi čisti i raskošniji vrtić, padale su nam na pamet različite aktivnosti od igranja, slikanja, plesanja i pjevanja. Vidjevši vijesti o odbjeglom medvjedu , zainteresirali smo se za tu temu. Donosili smo fotografije medvjeda, članke, crtali smo medvjede, proučavali o medvjedima iz enciklopedija, nabavili smo mnogo različitih dokumentarnih emisija o medvjedima. Pokušavali smo pratiti vijesti o odbjeglom medvjedu koji je preplivao na Rab. Proučivši njihovu visinu i težinu i sami smo se mjerili te uspoređivali svoju težinu sa medvjedom. Najviše radosti i veselja izazvala je pjesma Medo Brundo, koju smo svakodnevno pjevali i svirali na instrumentima bubenjevi ma, šuškalicama, ksilofonu i sintisajzeru. Osim meda Brunda naučili smo još i druge pjesme koje smo obogatili zanimljivim koreografijama: Medo šumom luta, Medo i Lija te Išao medo u dućan. Osim toga, proučavali smo vrste medvjeda, istražili gdje žive i čime se hrane, oponašali smo medvjede, sakupljali slike polarnih medvjeda , saznali kako oni preživljavaju i brinu za svoju mладunčad.

Rujan smo također iskoristili i za degustiranje grožđa, kojem smo proučavali miris, boju i okus. Crtali smo grozdove, kuhalili ga i pripremali sok od grožđa. Listopad nam je donio uživanje u novim jesenjim plodovima: jabukama, kruškama, mandarinama, dinjama, kestenima, orasima, lješnjacima...kojima smo također proučavali okuse, usporedivali ih , istraživali što je slatko, kiselo, ljuto, gorko. Osim voća, isprobavali smo i okuse kave, šećera, soli , luka, češnjaka...usporedivali ih , crtali i zapisivali ljuto, slatko ,slano, gorko...

U listopadu smo obilježili i Dane zahvalnosti za plodove Zemlje, Dane kruha i jabuka. Posjetili smo pekaru Lopar gdje su nas

radnici ugodno dočekali a teta pekarica se zbilja jako potrudila pokazati nam peć gdje se peče kruh. Za nas su ispekl i slatke muffine koje smo sa velikim užitkom pojeli, a zauzvrat smo pekarima otpjevali pjesme: Pekar, Medo Brundo i Medo i lija. Dane jabuka obilježili smo isprobavajući crvene , zelene , žute jabuke, pripremali smo salatu od jabuka, sok od jabuka, crtali smo jabukama (otiskivali pečate). Izradili igre jabukama koje rado igramo te naučili pjevati i plesati pjesmu Jabuko jabučice, lijepa rumena.

U listopadu smo uspijeli ostvariti suradnju sa školom , pa smo ugostili sva 4 razreda sa njihovim učiteljicama. Sa prvim smo razredom slikali jabuke, sa drugim smo mjesili tjesto , pekli kruh, radili kolače od slanog tjesteta, sa trećim i četvrtim razredom izradivali smo figure od lišća, kestena, šišarki, žireva, bundeva i drugih jesenjih plodova. Uz njihovu smo pomoći ukrasili sobu izrađenim figuricama.

U listopadu nas je posjetila predstava za nas i djecu iz Supetarske Drage o ježiću i medvjedu u šumi. S oduševljenjem smo gledali predstavu a kasnije se fotografirali i podružili sa glumcima. Jedno od najvećih iznenadenja za stariju djecu bio je izlet u Jastrebarsko , oduševljeni smo izletom toliko da nemamo puno riječi. Posjetili smo dvorac Contessa, imali prilike obući se u raskošne haljine i viteze, zakoračiti u srednjovjekovni svijet, zahvaljujući uljudnim animatorima koji su nas tamo dočekali. I dalje smo pod dojmom izleta, djevojčice se igraju princeza a dječaci viteza, radujemo se novim nadolazećim aktivnostima a pogotovo izletima i posjetama.

DJEČJI KUTAK

Susret s književnikom Hrvojem Kovačevićem

„Bilo je vrlo dobro slušati Hrvoja. Kad je pričao, zatvorila sam oči i zamišljala slike po opisu njegovih priča. Bilo je puno pitanja i na sva pitanja sam se uzbudila što će Hrvoje Kovačević reći. Njegove su priče bile: strašne, uzbudljive, prekrasne, tužne, a neke čak i dosadne. Danas je bio vrlo poseban dan!“

Jana Ivča, 4. razred

Posjet pekarnici

Povodom obilježavanja Dana kruha posjetili smo pekarnicu Lopar. Vlasnici su nas ljubazno dočekali i upoznali nas s prostorima pekarnice. Učenici su imali prilike vidjeti sam proces nastanka krušnih proizvoda, mješalice za pripremu tjesteta, velike peći u kojima se proizvodi peku, ali i umijeće pekara gospodina Lekaja koji je pokazao spretnost u pripremi bureka vrteći tjesto visoko u zraku. Nakon degustacije toplih proizvoda kojima su nas počastili, zahvalili smo se vlasnicima na gostoprимstvu i uputili se prema školi zahvalni što ima dobrih ljudi i u našem mjestu koji cijelu noć rade da bi nas ujutro dočekao svježi kruh.

1. Razred PŠ Lopar

Počela je škola. Svi se veselimo jeseni. Daruje nas sočnim i finim plodovima, sve je obojila u prelijepе boje. Neke ptice odlaze u toplige krajeve, a neke ostaju kod nas. Hraniti ćemo ih i brinuti se o njima zato smo im napravili kućice. Bit ćemo vrijedni i uporni. Nadamo se da će nas u proljeće nagraditi ponekom pjesmom ili cvrkutom.

PTIĆICE, ČEKAMO VAS!

Prvašići

Proučavajući kulturno-povijesne spomenike i baštinu Primorskog kraja Republike Hrvatske, upoznali smo se s glagoljicom. Učenici su od glinamola izrađivali replike Bašćanske ploče.

Tin Čolić, 4. razred

DJEĆJI KUTAK

2. razred PŠ Lopar

Razigrani i veseli kišobrani drugog razreda spremni za kišu!

„Gospođica od cvijeća.“

CHIARA PIČULJAN, 3. RAZRED

Treći razred je sa svojom učiteljicom Tatjanom Pećarina bio u posjetu Kući bajki Ivane Brlić Mažuranić u Ogulinu.

„Najviše mi se svidjelo čarobno ogledalo i špicunka kroz koju možeš vidjeti razne slike. Vidjeli smo Đulin ponor i tužnu legendu. U restoranu smo također položili vozačku dozvolu za letenje na metli.“

Nika Franelić, 3. razred

ARHEO

Arheološka istraživanja na Lukovcu

Piše: Rafaela Pećarina,
v.d. ravnateljica Centra za kulturu Lopar

Lukovac – otočić smješten na loparskom teritoriju, nasuprot Rajske plaže. U ljetnim mjesecima dok plaža vrvi turistima a more je okupirano kupačima, pedalinama i raznim brodicama, ovaj otočić je posjećen u velikom broju. Do njega se lako može doći plivajući ili barkom. U zimskom periodu je zbog lošeg vremena nepristupačan i nema posjetioca.

Zanimljiv je po tome što su o njemu uvijek postojale pričeljende. Najpoznatija je ona koja govori o tome da je na Lukovcu nekada davno postojala crkvica sa samostanskim kompleksom, te da su na njemu boravili redovnici. Nitko ne zna od kuda je potekla ova legenda o samostanu i redovništvu, niti se ikad na ovom mjestu istraživalo ali je priča ostala očuvana usmenom predajom sve do današnjih dana. Upravo zbog ove legende, Lukovac je uvršten u projekt „Otočno redovništvo na Kvarneru između 5. i 11. stoljeća.“ Voditelji projekta su Morana Čaušević Bully iz Omišlja i njezin suprug Sébastien Bully. Surađuju s Mijom Rizner, konzervatoricom iz Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Rijeci. U suradnji s Općinom Lopar i Ministarstvom kulture, 20. listopada 2014. godine započinju arheološki radovi na Lukovcu. U tim radovima sam i sama sudjelovala.

Od završetka istraživanja najčešće pitanje koje mi moji sumještani postavljaju je: „Ča ste našli na Lukovcu, čega tamo ima?“ Evo, ja ču tu pokušati opisati kako je to sve izgledalo i što je na kraju ustanovljeno.

Odmah na početku ču napomenuti da nam vremenski uvjeti nisu išli u prilog. Baš je tih dana zapuhala ona naša prava bura koja „ledi kosti.“ Bilo je teško raditi dok je tako hladno i dok tako puše, a vjerujte mi, na Lukovcu jako puše. Često bih ujutro kada bih krenula va Zjugo od ljudi čula komentare „ča ste poludili, kaj čete po ovoj buri?“ ili „ma ča i danas greste

na Lukovac? Mala pa ti si odavde, viš kako se more bili, reci ti njima da je to za stat doma!“ Ipak, bili smo uporni i usprkos vremenskim nepriklama uspjeli smo odraditi gotovo sve što je bilo planirano. A i imali smo najboljeg vozača barke koji nas je „neustrašivo“ vozio s otoka na otok.

Od prvog dana obavljali smo radove čišćenja i detaljnog terenskog pregleda. Da bi dobili uvid u to kakav je teren, bilo je bitno pokositi travu po cijelom otoku. Kada je to obavljeno, stvari su već bile jasnije, mogli smo vidjeti strukture po otoku. Ako se pitate gdje je nestala većina trstika s Lukovca (po meni su one njegov zaštitni znak), moram priznati da smo i za to krivi. Veći dio smo posjekli da bi mogli shvatiti što se krije na tom dijelu terena. Nema razloga za brigu, dogodine su one opet tu. Radili smo na definiranju i čišćenju zidova koji se rasprostiru po cijelom otoku. Na najvišoj točki vidjeli su se ostaci zidova. Kada se počistilo, definiralo, proučilo tlocrt i karakteristike zidova, ustanovljeno je da se radi o crkvi iz 6. stoljeća koja je dosta velika za tako mali otočić. Otvorili smo i malu sondu i vidjeli da su zidovi jako dobro očuvani, upravo zbog činjenice što je otočić nenaseljen. Utvrđeno je da je cijeli otok bio velika utvrda unutar koje je bila crkva.

Za mene je doći na ovo mjesto i sudjelovati u svemu bio poseban doživljaj jer sam zadnji put tu bila kao vrlo mala i tada nisam mogla zamisliti da ču se kada odrastem vratiti u ulozi arheologa. Nakon ovog istraživanja mogu Vam reći da je Lukovac jako poseban otočić, jedan od rijetkih primjera na našem području, a posebnost je to da utvrda zauzima cijeli otok. Pretpostavka je da da se tu nalazila Bizantska utvrda koja je čuvala ulaz na rapski teritorij. Najzanimljivije je to što su takve utvrde na Jadranu vrlo dobro poznate, dok se za Lukovac uopće nije znalo a tako je poseban.

Nadam se da će daljnja istraživanja otkriti još puno zanimljivosti i da će ovaj naš vrijedan lokalitet obogatiti kulturnu ponudu Lopara.

RAZGOVARALI SMO

Uskoro punih 50 godina obiteljske tradicije mjerjenja količine oborina u Loparu

Razgovor sa Ankom Paparić

Razgovarali i pripremili: Rafaela Pećarina i Marin Mušćo

Već 27 godina, Anka Paparić marljivo sakuplja i bilježi podatke za Državni hidrometeorološki zavod, te ih svakog prvog u mjesecu redovito šalje poštom za Zagreb, na adresu zavoda, Grič 3.

Tko je započeo ovaj zanimljiv posao i kada?

Obzirom da je moj pokojni suprug, Josip Paparić, radio u pošti, zvali su ljudi iz Zavoda i tražili nekoga da za njih vrši mjerjenja padalina i vjetra. Oni su pitali bi li on to radio, on je pristao i odmah započeo sa mjerjenjima. Radio je to preko 20 godina, sve do svoje smrti, a kada tome nadodamo ovih 27 godina koliko ja bilježim i šaljem podatke, uskoro bi mogli proslaviti okrugli jubilej, odnosno 50 godina od početka mjerjenja.

To znači da ste Vi već bili upućeni u posao kada ste ga preuzeli?

Ja sam promatrala kako to moj pokojni suprug radi, nekad sam to radila i umjesto njega i brzo sam se naučila. Kada je on umro, došla su dva mladića iz Zagreba i ja sam im rekla neka to uzmu i daju nekom drugom, ali su oni rekli da je šteta kada sam ja već upućena u posao i tako me nagovorili da ja nastavim tu obiteljsku tradiciju, koja traje sve do danas. Čini mi se kao da bi mi nešto falilo kada ovo više ne bih radila.

Od čega se zapravo sastoji Vaš dio posla?

Svake godine nam iz DHMZ-a na adresu stigne knjiga za bilježenje podataka, 12 kuverta i 12 poštanskih markica (za svaki mjesec po jednu). Podaci se bilježe samo za vremenske periode kada pada kiša. Važno je zabilježiti kada je počela kiša i do kada je padala, te koliko je u jednom danu od 07,00 do drugog dana u 7,00 ujutro pao kiše. Za mjerjenje količine postoji specijalna naprava u koju se skuplja kišnica. Iz nje se se prilikom mjerjenja voda preljeva u menzuru i iz nje se čita količina oborina.

(NPR: od 6. studenog do 7. studenog do 7,00 ujutro pao je 69 litara/m². Na mjernoj postaji u Rabu je zabilježeno 50 litara/m² i često se za Lopar i Rab podaci razlikuju, nekada je u Loparu više padalina, a nekada u Rabu).

Bilježe se i druge atmosferske promjene ili padaline kao što su rosa, mraz, led, snijeg..., i njihov intenzitet.

Ranije se čak bilježio vjetar, smjer, jačina, trajanje..., ali su onda iz DHMZ-a javili da to više ne traga bilježiti, pa je sada posao mjerjenja nešto lakši.

A što ako je kiša u noći dok spavate, pa ne uspijete zabilježiti od kada do kada je trajala?

„Sva sriča da ja lahko spin, pa sve čujin! Puno puti idin i van na taracu vit kako daži. Rehko se dogodi da ne čujin, a ako se to slučajno i dogodi, unda pitan susedi... Uvik se nađe neki ki je čul!“

Da li se nekada dogodilo da niste uspili izmjeriti količinu kiše?

Nikada, ni dok je pokojni suprug bilježio, niti otkada sam ja preuzela, nije se dogodilo da podaci nisu izmjereni i zabilježeni. Bila sam čak i u bolnici, ali uvijek se našao netko tko je zapisivao, a onda bih ja sve to upisala u izvještaj i poslala u DHMZ. U zadnje vrijeme se uz mene polako uči moja kćer Jadranka, pa se nadam da kad ja više ne budem mogla, da će ona to polako preuzeti i tako će se obiteljska tradicija nastaviti.

Mislim da uz već stečeno znanje i uz sve naputke koje dobivamo zajedno sa obrascima to neće biti problem.

Raspričala se tako uvijek vesela i nasmiješena Anka o bezbroj anegdota iz dugogodišnjeg staža mjerjenja, ali kada je o podacima koji se bilježe i šalju riječ, uvijek je jednako oprezna i ozbiljna. Pokazuje nam tako obrasce, naputke, stručnu literaturu o vjetrovima, padalinama, mjesecčevim mjenama... pa se stiče dojam da je s godinama stekla poprilično iskustvo. Kaže kako arhivu sa obrascima i drugim podacima sve ove godine marljivo

RAZGOVARALI SMO

skuplja idrži u zasebnom ormaru, jer se nikada ne zna kada će kome nešto od podataka zatrebiti.

I da nismo morali poći dalje svojim poslom, bila bi nam „teta Ane“ dala materijala za još tri priloga.

Želimo joj da još puno godina uspješno i marljivo radi ovaj posao, kao i do sada!

ŽUPA LOPAR

300. obljetnica Župe Sv. Ivana Krstitelja Lopar 1715. – 2015.

Piše: Frane Brozić,
župnik

Godinama su Loparani, kao i sva sela na otoku Rabu bili provođani od stolnog kaptola u Rabu koji je imao 6 kapelana. Selo Lopar bilo je najjudaljenije selo. Godine 1715. Lopar je proglašen samostalnom župom. To je učinio biskup Vincent Lessio dana 30. rujna 1715. godine, po zamolbi pučanstva. Crkva Sv. Ivana Krstitelja je već postojala te je ta crkva proglašena župnom crkvom. Prvim župnikom bio je imenovan Don Antun Tesser, rodom iz Raba, i bio je ustoličen 02.10.1715. godine od Don Franciska Aleksandra, Biskupskog delegata. Župnikom Lopara ostaje samo tri godine jer je imenovan kanonikom u Rabu. Novi župnik postaje Don Gašpar Kolić 19.11.1718. godine i ustoličen je 21.11.1718. te ostaje župnikom Lopara do 16.07.1720. Tako župa Sv. Ivana Krstitelja Lopar ima neprekiniti slijed župnika koji stolju u Loparu sve do današnjeg dana. Mnogi su se promijenili i toliki su ulagali sve svoje znanje i sposobnosti da bi pomogli ljudima. Radili su i na kulturnom polju. Prva seoska škola otvorila se u Loparu već davne 1820. godine u Bratovštinskoj kući koju je vodio i držao svećenik – župnik sve do 1885. godine, kada dolazi prvi državni učitelj a škola i dalje ostaje u istoj kući do 1913. godine, kada je sagrađena današnja škola. Župna kronika posebno bilježi godine kada je u Loparu harala kuga od koje su mnogi umrli. 300-ta godišnjica župe Lopar traži i doličnu proslavu i obilježavanje. Želimo cijelu godinu raditi na rastu i unapređenju župne zajednice. Obilježavanje može imati različite oblike na više razina, a samu proslavu valjalo bi upriličiti i zaključiti najbližim datumom prvog župnika.

2014. godina – do izdavanja ovoga broja

13 rođenih

7 krštenih

4 vjenčanih u župi

2 vjenčano izvan župe

14 umrlih

MALI RJEČNIK ČAKAVSTINE

Piše: Rafaela Pećarina

B – barkun – prozor
C – cokula – vrsta obuće
Č – čičinka – žižula
Ć – ćifal – cipal, vrsta ribe
D – drijoman – stalno
Đ – đambrl – vrag
F – fumat – pušiti
G – gušterna – bunar
H – hajat – brinuti se

I – indikat – prskati (u agronomiji)
J – janjac – ovca do 1 godine, janje
K – klast – staviti
L – lipota – ljepota
M – miće – malo
N – nevera – kiša, oluja
O – otit – htjeti
P – postilja – krevet

R – runo – ovčja vuna
S – skunkulano – iskrivljeno
Š – škulja – rupa
T – tornat – vratiti se
U – usnut – zaspati
V – vlasni – kosa
Z – zbande – sa strane
Ž – ženit se – hodati (par)

CRTICA ZA KRAJ

Leto va turističkoj

Piše: Martina Matahlja

Otila bih podilit par lipih riči s vamin o iskustvu delanja va turističkoj ovoga leta. Sad neznan kako će ki to shvatiti, ali neka se niki ne uvridi. Ovo leto san se ja otila malo maknut s kokin i fritic i vit kako je to delat s našin Ijudima Lopari. I tako ja došla tamo i prvo ča su me sví pitali na cesti, va butigi, na kafi: „Ma ča si ti va turističkoj?“ „Kako to da baš ti delaš tamo?“ „Ni vrag da si i ti va Hdz-u?“ Ma sve san ja to pregucala. I govorin ja kako je lipo, mirno, ma super tamo delat. Lipo vrime, sunce prži, kad ono dođe 13.7., a gostov nidire. Telefon je zvonil, centrala va T-comu je bila niš za telefon va turističkoj Lopari. Još nisi jednomo zapisal da ima slobodan apartman, evo već drugi zove kako ima lipi, novi, nova kuhinja, televizija, taraca, ma ka Bog. More njih četiri, pet, koliko bilo, jedan, dva ni bitno samo da je neki. A gostov nidire. Dođe smjena, treban ja poć doma na tri ure kad ono opet zvoni telefon i govoris: „Ma ča si još tude?“ Zove se druga smjena da se slučajno ne zaboravi na slobodan apartman. A da ne govorin o pobijanjima prid turističku ki će koga gosta prije zgrabit. I lipo je došal 1.8. i sve je puno fala Bogu, ali opet je bil problem boj sad nimamo kaj s njima. E, sad bi bilo dobro da su još barin dvi kuće da se zaradi boj je grihota da gredu na

Krk, Pag ili kajkod dalje. Ali, ni se rodil ki bi čoviku udovoljil. Ma pustimo mi to, krivo je vrime ča nan gosti nisu imili kaj poć i ča rezervacije nisu dolazile. Da je bilo manje dažja sezona bi bila ka Bog... I tako je leto trajalo, telefoni su zvonili, apartmani su bili slobodni, a mi va turističkoj smo bili psiholozi, meteorolozi, policajci, skoro smo morali gostima i akontacije vraćat boj da svi šoldi i onako nama gredu. Eh, svašta. Nema veze, pasalo je i ovo leto. Opel smo nezadovoljni boj smo zaradili par hiljad euri manje nego lani, ali drugo leto će nan bit bolje. Sve je to moje malo selo... Imma puno toga ča smo morali poslušat i ča bih još mogla reć, ali kako se reče: „Najbolje je mučat.“ Sve ča se dogodilo je jedno lipo iskustvo. Naučiš puno kad delaš sa svojima; i lipoga i gruboga. Sve u svemu jedno lipo iskustvo s puno smiha, a i malo plaća, ali najbitnije od svega je da bih sve to opet ponovila i niš nebi minjala. I za kraj bih s vama podilila jedan lipi citat:

**„A moj rodni kraj, on ti je uvijek isti
najljepši na svijetu...“ (I.C.K)**

Izdavač
Općina Lopar

Za izdavača
Alen Andreškić

Uredništvo
Rafaela Pećarina, Centar za kulturu Lopar
Marin Mušćo, TZO Lopar

Grafička obrada
Emanuel Pirić

Naslovna fotografija
Hrvoje Hodak

Tisak
Grafički zavod Hrvatske

Naklada
500

Izdavanje
prosinac 2014.

Lipa rič

*Kad duša izblidí s vremenom
i više nima force
uvatit korak od života,
kad se sve škuro učini,
a nigdi svicé da je upališ,
shvatit ćeš,
da život*

*brzo pasiva uz nas,
a trebaš samo*

*ono nešto,
va čoviku
pošteno.*

*Shvatit ćeš,
da je za sriću potrebna
tek neka lipa rič,*

*da je priko usta prevališ,
i opet će ti život svitlit
kog feral,
ako lipu rič pokloniš,
sriću ćeš dobit na dar.*

*Snježana Perić
(iz zbirke pjesama
Ne more mi bit, 2013.)*